

NORGES HØYESTERETT

Den 13. mai 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Normann, Bergh og Thyness i

HR-2022-968-U, (sak nr. 22-068258STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Ole Petter Drevland)

mot

Påtalemyndigheten (politiinspektør Mari Lauritzen Hasle)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om forlengelse av varetektsfengsling.
- (2) A er tiltalt for overtredelse av straffeloven § 232 annet ledd første punktum, jf. § 231, jf. § 79 bokstav c, jf. § 15 for, som ledd i en organisert kriminell gruppe, ulovlig å ha innført, oppbevart eller overdratt en meget betydelig mengde narkotika eller medvirket til dette. A ble pågrepet første gang i anledning saken 27. mai 2021, og har siden da vært varetektsfengslet. Fengslingen er senere forlenget en rekke ganger.
- (3) Den 5. april 2022 begjærte påtalemyndigheten at A ble varetektsfengslet i ytterligere åtte uker.
- (4) Etter begjæring fra påtalemyndigheten traff Vestre Innlandet tingrett 6. april 2022 beslutning om at fengslingsmøtet skulle avholdes som fjernmøte, selv om A ønsket å møte fysisk ved ordinært rettsmøte.
- (5) Vestre Innlandet tingrett avsa 7. april 2022 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1976, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 2. juni 2022.»
- (6) A anket kjennelsen til lagmannsretten.
- (7) Eidsivating lagmannsrett avsa 21. april 2022 kjennelse der anken ble forkastet.
- (8) Lagmannsretten kom til at tingretten hadde tolket straffeprosessloven § 385 fjerde ledd åttende punktum feil når den la til grunn at rettsmøtet kunne avholdes som fjernmøte til tross for at A hadde fremsatt ønske om ordinært – fysisk – rettsmøte. Retten uttalte at loven og

forarbeidene må forstås slik at siktede har rett til å kreve at det avholdes et ordinært fengslingsmøte hver gang det er gått mer enn 90 dager siden sist det ble avholdt et fysisk rettsmøte. I og med at alle rettsmøter etter første fengslingsmøte 28. mai 2021 er holdt som fjernmøter, forelå det etter lagmannsrettens syn dermed en saksbehandlingsfeil. Lagmannsretten kom imidlertid til at denne feilen ikke hadde virket inn på avgjørelsens innhold, og at det derfor ikke var grunn til å oppheve tingrettens kjennelse, jf. straffeprosessloven § 343 første ledd.

- (9) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens lovforståelse. I støtteskrivet er det anført at det at siktede ikke var fysisk til stede i tingrettens rettsmøte er en saksbehandlingsfeil som må lede til opphevelse. Det var ikke grunnlag for å gjøre en skjønnsmessig vurdering av om feilen hadde virket inn, ei heller adgang til å reparere feilen fordi lagmannsretten hadde full kompetanse. Retten til å kreve ordinært rettsmøte gir ingen mening hvis saksbehandlingsfeilen kan repareres ved en etterfølgende vurdering av en overordnet rettsinstans. Det er lagt ned slik påstand:

«1. Vestre Innlandet tingretts kjennelse av 7. april 2022 og Eidsivating lagmannsretts kjennelse av 21. april 2022 oppheves.»

- (10) *Påtalemyndigheten* har vist til at tingrettens forståelse av straffeprosessloven § 385 er riktig. Siktede har tidligere samtykket til fjernmøter, og det har således ikke gått mer enn 90 dager siden siktede hadde rett til å få behandlet spørsmålet i ordinært rettsmøte.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder en videre anke over kjennelse. Utvalgets kompetanse er da begrenset til å prøve lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd.
- (12) Etter straffeprosessloven § 185 fjerde ledd første punktum har siktede «rett til å være til stede i retten når spørsmålet om forlengelse av fengslingsfristen skal behandles». I bestemmelsens fjerde ledd tredje punktum heter det at:

«Retten kan beslutte at rettsmøte om forlengelse av fengslingsfristen kan holdes som fjernmøte med bildeoverføring når retten finner det ubetenkelig ut fra formålet med rettsmøtet og øvrige omstendigheter, og rettsmøtet ellers ville medført omkostninger som ikke står i rimelig forhold til betydningen av at siktede møter.»

- (13) Adgangen til å avholde rettsmøte som fjernmøte er begrenset av bestemmelsens åttende punktum hvor det fremgår at dersom det gjelder «forlengelse av fengslingsfristen når det er gått mer enn 90 dager siden forrige gang siktede hadde rett til å få behandlet fengslingsspørsmålet i ordinært rettsmøte».
- (14) Det grunnleggende spørsmålet i saken her er om 90-dagersfristen løper fra siste gang fengsling ble besluttet i ordinært rettsmøte, eller om fristen løper fra siste gang fengsling ble besluttet i et rettsmøte som siktede *kunne ha krevet* avholdt som ordinært rettsmøte, uansett om det ble fremsatt noe slikt krav.
- (15) Bestemmelsens ordlyd – «når det er gått mer enn 90 dager siden forrige gang siktede hadde rett til å få behandlet fengslingsspørsmålet i ordinært rettsmøte» – taler klart for den sistnevnte tolkningen.

- (16) Denne tolkningen har også støtte i forarbeidene. I kommentarene til bestemmelsen i Prop. 141 L (2009–2010) side 137 er det således uttalt følgende om bestemmelsen:
- «Etter *åttende punktum* kan rettsmøtet heller ikke avholdes som fjernmøte uten siktedes samtykke dersom det er gått mer enn 90 dager siden forrige gang siktede hadde rett til å få behandlet fengslingsspørsmålet i ordinært rettsmøte. Dette gjelder uavhengig av om de tidligere rettsmøtene har vært holdt som fjernmøte eller ikke. Siktede som sitter varetektsfengslet over lengre tid har rett til å kreve ordinært rettsmøte hver gang det er gått mer enn 90 dager siden forrige gang siktede hadde rett til ordinært rettsmøte.»
- (17) På side 40 i proposisjonen er det i tilknytning til gjennomgang av et forutgående høringsnotat uttalt følgende:
- «Likeledes mener departementet at siktede bør ha en ubetinget rett til å møte fysisk i rettsmøte om fengslingsforlengelse når han eller hun har sittet lenge i varetekt, dvs. mer enn 90 dager. Fjernmøte kan da bare avholdes etter siktedes samtykke.»
- (18) Dette *kan* tas til inntekt for at meningen var at retten til å kreve ordinært rettsmøte alltid skulle løpe når siktede hadde sittet mer enn 90 dager i varetekt. Uttalelsen kan imidlertid klart ikke tas helt på ordet i og med at det uansett tolkning ikke vil kunne være slik at siktede kan kreve ordinært rettsmøte ved hver fengslingsforlengelse selv om han totalt sett har vært fengslet i mer enn 90 dager. Formuleringen må dessuten leses i sammenheng med den etterfølgende og mer presise formuleringen som allerede er sitert fra side 137 i proposisjonen.
- (19) Samlet sett gir forarbeidene etter utvalgets syn støtte for at lovgiverviljen har vært i samsvar med det som følger av lovens ordlyd.
- (20) Ankeutvalgets konklusjon er etter dette at fristen i straffeprosessloven § 185 fjerde ledd *åttende punktum* løper fra siste gang fengsling ble besluttet i et rettsmøte som siktede *kunne ha krevet* avholdt som ordinært rettsmøte, uansett om det ble fremsatt noe slikt krav.
- (21) Lagmannsretten har dermed bygget på uriktig lovforståelse når den la til grunn at det var en saksbehandlingsfeil at siktede ikke var fysisk til stede i tingrettens rettsmøte. Følgelig var det ikke nødvendig for lagmannsrettens konklusjon å ta stilling til hva som var virkningen dersom det forelå en feil.
- (22) Ankeutvalget bemerker at ut fra de opplysninger som foreligger for Høyesterett, var det i dette tilfellet ikke gått mer enn 90 dager siden sist siktede kunne ha krevet ordinært rettsmøte.
- (23) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Anken forkastes.

Espen Bergh
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)